

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ
«ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО»**

*(для магістрантів спеціальності «Правознавство»
денної форми навчання)*

Суми - 2015

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ
«ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО»**

*(для магістрантів спеціальності «Правознавство»
денної форми навчання)*

Затверджено
на засіданні методичної ради
юридичного факультету ДВНЗ «УАБС
НБУ» (Протокол № 9 від 28.05.2015 р.).

Методичні рекомендації до вивчення курсу «Зобов'язальне право» (для магістрантів спеціальності «Правознавство» усіх форм навчання) / Укладач Б.В. Дерев'янку. – Суми: УАБС НБУ, 2015. – 46 с.

Містять програму курсу «Зобов'язальне право», плани семінарських занять, список тем рефератів та рекомендації щодо їх виконання, питання до складання іспитів, рекомендовану літературу.

Укладач: **Дерев'янку Б.В.** – доктор юрид. наук, доцент

Рецензенти: **Чернадчук В.Д.** – доктор юрид. наук, професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін та банківського права ДВНЗ «УАБС НБУ» (м. Суми);
Антонюк О.І. – канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету (м. Вінниця).

© Дерев'янку Б.В.

© ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015

ЗМІСТ

Передмова	5
Опис навчальної дисципліни	7
Мета та завдання навчальної дисципліни	8
Програма навчальної дисципліни	10
Структура навчальної дисципліни	13
Календарний план вивчення навчальної дисципліни	15
Теми лекцій	18
Теми семінарських занять	21
Самостійна робота студента	24
Методи навчання	33
Методи контролю	34
Система підсумкового контролю знань студентів	35
Розподіл балів, які отримують студенти	37
Орієнтовні питання для підсумкового контролю	38
Рекомендована література	41

ПЕРЕДМОВА

Сучасне життя будь-якої людини, а тим більше колективного утворення, і особливо у сфері економіки пов'язане з покладанням на себе та виконанням значної кількості зобов'язань. Зобов'язання мають різну правову природу – цивільно-, господарсько-, адміністративно-правову. Вони виникають на основі різних юридичних фактів і подій, легітимізуються нормативно-правовими актами, договорами, актами органів господарського керівництва, державної і місцевої влади тощо. Не буде великим перебільшенням твердження про те, що завдяки виникненню зобов'язань відбувається розвиток економіки держави та розвиток усєї цивілізації.

Крім галузевої приналежності тих чи інших зобов'язальних правовідносин можна помітити їх розподіл за галузями і сферами виробництва та соціальної сфери. Значний шар господарських та інших зобов'язань припадає на сферу надання фінансових послуг. Комерційні банки, фондові і товарні біржі, кредитні установи і кредитні спілки, страхові і консалтингові компанії, інвестиційні та пенсійні фонди вступають у зобов'язальні відносини із суб'єктами господарювання та громадянами - суб'єктами цивільного права. Саме тому важливим є комплексне дослідження зобов'язальних відносин за допомогою застосування інструментарію кількох галузей права. Особлива увага при цьому повинна приділятися забезпеченню виконання зобов'язань.

Для сприяння дослідженню правових проблем, які виникають під час вступу у зобов'язальні відносини, належного виконання своїх зобов'язань їх учасниками було розроблено курс «Зобов'язальне право», який включає десять тем і побудований як розширена складова частина курсу «Господарське право». Більшість викладених у посібнику тем складено згідно з паспортом спеціальності 12.00.04 – «Господарське право, господарсько-процесуальне право», затвердженим постановою ВАК України від 12 червня 2002 року № 20-11/6.

Посібник підготовлено для студентів, курсантів і слухачів вищих навчальних закладів, аспірантів і вчених та усіх, хто цікавиться правовим

регулюванням зобов'язальних відносин в Україні і світі. Посібник складається із вступу, десяти тем, висновків, переліку нормативно-правових актів, які регулюють зобов'язальні відносини в Україні, і підручників, в яких з юридичної точки зору розкрито різні аспекти договірної і зобов'язального права, тестові завдання та питання до підсумкового контролю з курсу.

При підготовці навчального посібника було враховано положення нормативних актів, чинних на 1 червня 2014 року, а також підручники і посібники та наукові роботи радянських, вітчизняних і російських економістів і юристів, зокрема таких як: Т.Є. Абова, А.В. Белозьоров, О.А. Беляєвич, Т.В. Боднар, М.І. Брагінський, І.Л. Брауде, О.М. Вінник, В.В. Вітрянський, О.П. Віхров, М.К. Галянтич, С.М. Грудницька, О.В. Дзера, Д.В. Задихайло, О.Р. Зельдіна, Г.Л. Знаменський, О.С. Йофе, А.Ю. Кабалкін, Ю.Х. Калмиков, О.Р. Кібенко, О.А. Красавчиков, М.В. Кротов, Н.С. Кузнєцова, Л.А. Лунц, В.В. Луць, М.Н. Малєїна, В.К. Мамутов, І.Б. Новицький, О.П. Подцерковний, Г.В. Пронська, О.Н. Садіков, Н.О. Саніахметова, Л.В. Саннікова, Г.В. Смолин, В.В. Сухонос, В.Д. Чернадчук, О.О. Чувпило, А.Є. Шерстобітов, Г.Ф. Шершеневич, Є.Д. Шешенін, В.С. Щербина та інших. Як бачимо, переважна більшість вчених, що вивчали зобов'язальні відносини, належать до різних шкіл цивільного права. Це пояснюється наявністю столітнього досвіду спокійної роботи шкіл цивільного права в СРСР, Україні та РФ, а також тим, що основа зобов'язальних відносин знаходиться у межах науки цивільного права. Однак значний шар, специфіка цих відносин, особливо у сфері підприємництва, знаходиться у площині господарського права. Тому запропонований навчальний курс «Зобов'язальне право» буде розглядатися у більшій мірі з позицій господарсько-правової науки.

Тематичний план студентів денної форми навчання містить десять тем. Деякі теми курсу «Зобов'язальне право» не увійшли в дані навчально-методичні матеріали в зв'язку з тим, що вони вивчаються в межах інших дисциплін, зокрема у межах курсів господарського та цивільного права.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Спеціальність 8.03040101 «Правознавство»	За вибором	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2014-й	2015-й
		Семестр	
		1-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		36 год.	66 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 годин / 72 години

для заочної форми навчання – 6 годин / 72 години

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Зобов'язальне право» передбачено навчальним планом з підготовки фахівців-магістрів за юридичними спеціальностями.

Особливість даної дисципліни полягає в тому, що зобов'язання виникають у договірних (зокрема і кредитних) і позадоговірних відносинах як у сфері господарювання, так і в сфері, що регулюється нормами цивільного права. Учасниками таких відносин дуже часто виступають банки, біржі, страховики, кредитні спілки та інші фінансово-кредитні організації.

Предметом навчальної дисципліни є правові відносини, що виникають у сфері господарської діяльності та сфері регулювання нормами цивільного права. Особливість даної дисципліни полягає в тому, що відносини, які складають предмет навчальної дисципліни, є складними і комплексними, які не можуть бути вивчені інструментарієм однієї великої самостійної галузі права.

Метою вивчення предмета «Зобов'язальне право» є сприяння формуванню у студентів адекватних уявлень про сучасні кредитно-фінансові відносини між різними їх учасниками та їх правове забезпечення, а також допомога у більш глибокому вивченні системи правового регулювання зобов'язальних відносин.

Досягнення визначеної мети є можливим при вирішенні наступних *завдань*:

- встановлення особливостей чинних нормативно-правових актів у сфері зобов'язальних відносин;
- з'ясування і вивчення правової природи зобов'язальних правовідносин;
- вивченням норм, що регулюють зобов'язальні відносини у сфері:
- створення суб'єктів господарювання та припинення їх діяльності;
- виникнення та зміни господарських зобов'язань;
- укладення господарських договорів;
- правового регулювання ринку цінних паперів;
- правового регулювання банкрутства;
- відповідальності за правопорушення у сфері господарювання.

Завданням навчальної дисципліни є формування вмінь, якими повинен оволодіти магістрант протягом вивчення навчальної дисципліни з метою застосування їх в майбутній практичній діяльності.

Вимоги до знань та вмінь. По закінченню вивчення курсу «Зобов'язальне право» студент магістратури повинен знати:

- чинне законодавство у сфері зобов'язальних відносин;
- визначення термінів, які використовуються в зобов'язальному праві;
- основні положення із наукових праць із зобов'язального та договірною права;
- правові засади проведення договірної діяльності в Україні різними суб'єктами господарювання, державними органами, громадянами;
- особливості правового статусу різних суб'єктів господарського права, що вступають у зобов'язання;
- особливості господарських зобов'язань та договорів;
- особливості правового регулювання зобов'язальних відносин в окремих галузях господарювання.

Після вивчення цієї дисципліни студенти повинні добре володіти теоретичним матеріалом, вміти аналізувати діюче законодавство та виявляти прогалини в ньому, вміти вирішувати практичні ситуації та вміти застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Міжпредметні зв'язки. Вивчення курсу «Зобов'язальне право» неможливе без знань теорії права й економіки, господарського права, цивільного права, адміністративного (особливо його підгалузі – фінансового) та інших галузей права. Також воно тісно взаємодіє з іншими спецкурсами, що вивчаються одночасно із ним – «Правове регулювання ринку цінних паперів», «Заставне право», «Порівняльне банківське право» та іншими предметами спеціальності «Правознавство».

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль № 1: Основи зобов'язального права

Тема № 1: Зобов'язальне право як підгалузь господарського права

Поняття галузі, підгалузі та інституту права. Самостійні та комплексні галузі права. Галузі матеріального та процесуального права. Приватні і публічні інтереси у різних галузях права. Основні елементи зобов'язального права як комплексної галузі права: ціль, предмет, правовідносини, система законодавства, принципи, методи регулювання зобов'язальних правовідносин. Місце зобов'язального права серед інших самостійних та комплексних галузей права.

Тема № 2: Учасники зобов'язальних відносин

Суб'єкти господарського права та суб'єкти господарювання як учасники зобов'язальних правовідносин: співвідношення між ними. Основні ознаки суб'єктів господарювання - учасників зобов'язальних правовідносин. Споживачі послуг суб'єктів господарювання як учасники зобов'язальних правовідносин. Держава і державні органи як учасники зобов'язальних правовідносин. Порядок легітимації учасників зобов'язальних правовідносин і порядок їх вступу до зобов'язальних правовідносин.

Тема № 3: Договори як підстави виникнення зобов'язань

Поняття договору. Визначення договору у Цивільному кодексі України, у навчальних і наукових роботах цивілістів і господарників. Договір на основі вільного волевиявлення; примірний договір; типовий договір; договір приєднання. Істотні умови господарського договору. Предмет, ціна і строк будь-якого господарського договору. Порядок укладання договору – класичний, спрощений. Договори за державним замовленням. Укладання договорів на біржах; ярмарках; аукціонах; шляхом проведення конкурсу.

Тема № 4: Господарський договір як підстава виникнення господарських зобов'язань

Значення господарського договору. Історія формування засад господарського договору. Функції і принципи господарського договору. Теорії господарсько-правового регулювання. Юридичний факт. Нормативний договір. Основні види господарських договорів. Договір, зобов'язання, угода, правочин.

Тема № 5: Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань між людиною та іншими учасниками зобов'язальних відносин

Історія становлення інституту договору. Поняття цивільно-правового договору. Значення цивільно-правового договору у діяльності державних органів, суб'єктів господарювання і у повсякденному житті громадян. Характерні особливості цивільно-правового договору. Види і характеристика цивільно-правових договорів.

Тема № 6: Установчі документи суб'єктів господарювання, на основі яких виникають зобов'язання

Поняття державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Вимоги до особи Державного реєстратора. Єдиний державний реєстр. Документи, що подаються для державної реєстрації. Термін державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Реєстрація юридичної особи. Реєстрація фізичної особи-підприємця. Статут та установчий договір як основні установчі документи, на основі яких виникають зобов'язання. Правоприпиняючі юридичні факти, які складають підстави припинення зобов'язань. Основні способи припинення господарських зобов'язань.

Змістовий модуль № 2: Окремі види зобов'язань

Тема № 7: Інвестиційні зобов'язання

Поняття та ознаки договору на здійснення інвестиційної діяльності. Договір на здійснення інноваційної діяльності. Функції інвестиційних та інноваційних договорів. Сторони інвестиційних та інноваційних договорів. Загальні права та обов'язки сторін інвестиційних та інноваційних договорів. Мета інвестиційного договору. Оплатні та безоплатні інвестиційні договори. Особливості у порядку укладання договорів на здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності. Способи укладання інвестиційних та інноваційних договорів.

Зміст договору на здійснення інвестиційної діяльності. Предмет договору на створення і передачу науково-технічної продукції. Особливості у змісті договору на фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт вітчизняними і зарубіжними суб'єктами господарювання. Концесійний договір з іноземним інвестором. Договір лізингу. Особливості укладання, виконання та припинення договору на капітальне будівництво з використанням інвестиційних ресурсів. Договори про спільну інвестиційну діяльність (виробничу кооперацію, спільне виробництво тощо), не пов'язану з отриманням статусу юридичної особи. Пільги, які можуть отримувати іноземні інвестори після підписання договору про інвестиційну чи інноваційну діяльність. Істотні, звичайні та випадкові умови договорів на здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності. Узгодження предмету, ціни, строку та інших

умов інвестиційного договору. Предмет договору здійснення інноваційної діяльності іноземними суб'єктами господарювання. Ціна договору на здійснення іноземних інвестицій. Універсальні інвестиційні та інноваційні договори. Міжнародні договори про співробітництво у сфері інноваційної діяльності.

Способи забезпечення виконання договорів на здійснення інвестиційних та інноваційних договорів. Особливості вирішення спорів, що виникають з невиконання або неналежного виконання інвестиційних та інноваційних договорів, однією із сторін у яких є суб'єкт господарювання іншої країни.

Відповідальність за невиконання або неналежне виконання договорів на здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності. Державні гарантії захисту вітчизняних та іноземних інвестицій.

Тема № 8: Зобов'язання із захисту комерційної і банківської таємниці

Поняття комерційної таємниці та банківської таємниці. Зміст комерційної таємниці. Законодавство про захист комерційної і банківської таємниці. Захист комерційної та банківської таємниці. Зобов'язання працівників зберігати і захищати комерційну таємницю. Порядок доступу до комерційної та банківської таємниці. Зобов'язання працівників державних органів, суб'єктів господарювання щодо захисту чужої комерційної та банківської таємниці. Боротьба із промисловим і фінансовим шпигунством.

Тема № 9: Грошові зобов'язання

Поняття грошового зобов'язання. Грошові відносини. Вітчизняна та іноземна валюта. Монетарна політика. Поняття та види цін в Україні. Поняття та значення грошових зобов'язань учасників господарських відносин. Система грошових зобов'язань. Підстави виникнення майнових зобов'язань. Юридичні факти і події. Грошові платежі. Організаційно-господарські зобов'язання майнового характеру. Методи та форми державного управління грошово-кредитною сферою. Розрахункові правовідносини. Способи здійснення розрахунків. Розрахунковий документ, його обов'язкові реквізити. Форми готівкових та безготівкових розрахунків.

Тема № 10: Зобов'язання, що виникають на основі договорів лізингу, оренди, концесії, консалтингових договорів

Майно у сфері господарювання. Правовий режим майна. Види основних правових режимів майна суб'єктів господарювання і громадян. Поняття договору лізингу, оренди, концесії. Консалтингові фірми і договори. Зобов'язання сторін за договором оренди. Поточний і капітальний ремонт об'єкта оренди. Зобов'язання лізингодавця; концесієдавця: порівняльний аспект. Лізинг і концесія у сфері транспорту і комунального господарства. Переваги лізингу над орендою.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Л	с, п, лаб ¹	інд	с.р.		л	с, п лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. «Основи зобов'язального права»										
Тема № 1. Зобов'язальне право як підгалузь господарського права	6	2	2		2	6	1	-		5
Тема № 2. Учасники зобов'язальних відносин	8	2	2		4	8	1	-		7
Тема № 3. Договори як підстави виникнення зобов'язань	8	2	2		4	8	1	-		7
Тема № 4. Господарський договір як підстава виникнення господарських зобов'язань	8	2	1		5	8	1	-		7
Тема № 5. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань між людиною та іншими учасниками зобов'язальних відносин	6	2	1		3	6	-	-		6
Тема № 6: Установчі документи суб'єктів господарювання, на основі яких виникають зобов'язання	6	2	2		2	6	-	-		6

Разом за змістовим модулем 1	42	12	10		20	42	4	-		38
Змістовий модуль № 2: Окремі види зобов'язань										
Тема № 7: Інвестиційні зобов'язання	8	2	2		4	8	-	-		8
Тема № 8: Зобов'язання із захисту комерційної і банківської таємниці	8	2	2		4	8	-	1		7
Тема № 9: Грошові зобов'язання	6	2	1		3	6	-	-		6
Тема № 10: Зобов'язання, що виникають на основі договорів лізингу, оренди, концесії, консалтингових договорів	8	2	1		5	8	-	1		7
Разом за змістовим модулем 2	30	8	6		16	30	-	2		28
<i>Усього годин</i>	72	20	16		36	72	4	2		66

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

Таблиця 4 – Теми та зміст лекційних занять

Те- ма	Номер, назва та ключові питання лекції	Кіль- кість го- дин
1	<p>Л.1 – Zobов'язальне право як підгалузь господарського права. Поняття і види господарських zobов'язань</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття галузі, підгалузі та інституту права. Місце zobов'язального права за цією класифікацією 2. Складові zobов'язального права як комплексної галузі права. 3. Поняття та основні види господарських zobов'язань. 4. Підстави виникнення господарських та інших zobов'язань. 5. Способи забезпечення виконання господарських zobов'язань. 	2
2	<p>Л.2 – Учасники zobов'язальних відносин</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види суб'єктів господарського права та суб'єктів господарювання - учасників zobов'язальних відносин. 2. Ознаки суб'єктів господарювання, що вступають у zobов'язальні відносини. 3. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації суб'єктів господарювання - учасників zobов'язальних відносин. 	2
3	<p>Л.3 – Договори як підстави виникнення zobов'язань.</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та значення договорів. 2. Види договорів за різними критеріями. 3. Порядок укладання договорів. 	2
4	<p>Л.4 – Господарський договір як підстава виникнення господарських zobов'язань</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення господарських договорів як форми документації zobов'язань у сфері господарювання. 2. Значення господарських договорів у врегулюванні господарських zobов'язань. 3. Функції, принципи і форми господарських договорів. 4. Основні види господарських договорів. 	2
5	<p>Л.5 – Цивільно-правовий договір як підстава виникнення zobов'язань між людиною та іншими учасниками zobов'язальних відносин</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення цивільно-правових договорів як форми документації zobов'язань у повсякденному житті людини. 2. Значення цивільно-правових договорів у врегулюванні zobов'язань різного виду. 	2

	3. Функції, принципи і форми цивільно-правових договорів. 4. Основні види цивільно-правових договорів.	
6	Л.6 – Установчі документи суб'єктів господарювання, на основі яких виникають зобов'язання План. 1. Загальні положення утворення (реєстрації) суб'єктів господарювання. 2. Види і зміст установчих документів суб'єктів господарювання, що породжують зобов'язання. 3. Суперечливі питання змісту установчих документів суб'єктів господарювання.	2
7	Л.7 – Інвестиційні зобов'язання План. 1. Поняття інвестицій, інвестиційної діяльності, інновацій, інноваційної діяльності. 2. Загальноправова характеристика та істотні умови інвестиційних й інноваційних договорів. 3. Характеристика окремих видів договорів на здійснення інвестицій та інноваційної діяльності: - договору на капітальне будівництво; - договору на створення і передачу науково-технічної продукції; - концесійного договору; - договору лізингу; - корпоративного інвестиційного договору; - договорів про спільну інвестиційну діяльність (виробничу кооперацію, спільне виробництво та ін.) без отримання статусу юридичної особи; - міжнародних договорів про співробітництво у сфері інноваційної діяльності; - інших інвестиційних та інноваційних договорів.	2
8	Л.8 – Зобов'язання із захисту комерційної і банківської таємниці План. 1. Поняття комерційної та банківської таємниці. 2. Відомості, що складають комерційну та банківську таємницю. 3. Зобов'язання держави, суб'єктів господарювання і працівників забезпечувати захист комерційної та банківської таємниці. 4. Способи захисту комерційної та банківської таємниці.	2
9	Л.9 – Грошові зобов'язання План. 1. Історико-теоретичні засади грошових зобов'язань. 2. Поняття та види грошових зобов'язань. 3. Грошові зобов'язання за участі громадян.	2

	4. Грошові зобов'язання з високим рівнем публічних інтересів.	
10	<p>Л.10 – Зобов'язання, що виникають на основі договорів лізингу, оренди, концесії, консалтингових договорів.</p> <p>План.</p> <p>1. Поняття і значення договорів лізингу, оренди, концесії, на надання консультативних послуг.</p> <p>2. Зобов'язання сторін за договорами лізингу, оренди, концесії, на надання консультативних послуг.</p> <p>3. Порівняльна характеристика та напрями вдосконалення договірної регулювання майнових відносин.</p>	2
Всього за семестр		20
Разом по дисципліні		20

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 5 – Теми та зміст семінарських занять, їх обсяг

Те- ма	Номер, назва зміст заняття	Кіль- кість го- дин
1	<p>Л.1 – Zobов'язальне право як підгалузь господарського права. Поняття і види господарських zobов'язань</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття галузі, підгалузі та інституту права. Місце zobов'язального права за цією класифікацією 2. Складові zobов'язального права як комплексної галузі права. 3. Поняття та основні види господарських zobов'язань. 4. Підстави виникнення господарських та інших zobов'язань. 5. Способи забезпечення виконання господарських zobов'язань. 	2
2	<p>Л.2 – Учасники zobов'язальних відносин</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види суб'єктів господарського права та суб'єктів господарювання - учасників zobов'язальних відносин. 2. Ознаки суб'єктів господарювання, що вступають у zobов'язальні відносини. 3. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації суб'єктів господарювання - учасників zobов'язальних відносин. 	2
3	<p>Л.3 – Договори як підстави виникнення zobов'язань</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та значення договорів. 2. Види договорів за різними критеріями. 3. Порядок укладання договорів. 	2
4	<p>Л.4 – Господарський договір як підстава виникнення господарських zobов'язань</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення господарських договорів як форми документації zobов'язань у сфері господарювання. 2. Значення господарських договорів у врегулюванні господарських zobов'язань. 3. Функції, принципи і форми господарських договорів. 4. Основні види господарських договорів. 	1
5	<p>Л.5 – Цивільно-правовий договір як підстава виникнення zobов'язань між людиною та іншими учасниками zobов'язальних відносин</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення цивільно-правових договорів як форми документації zobов'язань у повсякденному житті людини. 2. Значення цивільно-правових договорів у врегулюванні zobов'язань різного виду. 	1

	3. Функції, принципи і форми цивільно-правових договорів. 4. Основні види цивільно-правових договорів.	
6	Л.6 – Установчі документи суб'єктів господарювання, на основі яких виникають зобов'язання План. 1. Загальні положення утворення (реєстрації) суб'єктів господарювання. 2. Види і зміст установчих документів суб'єктів господарювання, що породжують зобов'язання. 3. Суперечливі питання змісту установчих документів суб'єктів господарювання.	2
7	Л.7 – Інвестиційні зобов'язання План. 1. Поняття інвестицій, інвестиційної діяльності, інновацій, інноваційної діяльності. 2. Загальноправова характеристика та істотні умови інвестиційних й інноваційних договорів. 3. Характеристика окремих видів договорів на здійснення інвестицій та інноваційної діяльності: - договору на капітальне будівництво; - договору на створення і передачу науково-технічної продукції; - концесійного договору; - договору лізингу; - корпоративного інвестиційного договору; - договорів про спільну інвестиційну діяльність (виробничу кооперацію, спільне виробництво та ін.) без отримання статусу юридичної особи; - міжнародних договорів про співробітництво у сфері інноваційної діяльності; - інших інвестиційних та інноваційних договорів.	2
8	Л.8 – Зобов'язання із захисту комерційної і банківської таємниці План. 1. Поняття комерційної та банківської таємниці. 2. Відомості, що складають комерційну та банківську таємницю. 3. Зобов'язання держави, суб'єктів господарювання і працівників забезпечувати захист комерційної та банківської таємниці. 4. Способи захисту комерційної та банківської таємниці.	2
9	Л.9 – Грошові зобов'язання План. 1. Історико-теоретичні засади грошових зобов'язань. 2. Поняття та види грошових зобов'язань. 3. Грошові зобов'язання за участі громадян. 4. Грошові зобов'язання з високим рівнем публічних інтересів.	1

10	<p>Л.10 – Зобов’язання, що виникають на основі договорів лізингу, оренди, концесії, консалтингових договорів</p> <p style="text-align: center;">План.</p> <p>1. Поняття і значення договорів лізингу, оренди, концесії, на надання консультативних послуг.</p> <p>2. Зобов’язання сторін за договорами лізингу, оренди, концесії, на надання консультативних послуг.</p> <p>3. Порівняльна характеристика та напрями вдосконалення договірного регулювання майнових відносин.</p>	1
Всього за семестр		16
Разом по дисципліні		16

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

Самостійна робота над дисципліною включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до виступу на семінарському занятті та до практичних занять;
- систематизація вивченого матеріалу курсу перед ПМК;
- виконання індивідуальних завдань;
- проведення пошуково-аналітичної роботи;
- систематизація вивченого матеріалу курсу перед поточним контролем.

Таблиця 6 – Теми та зміст самостійної роботи, її обсяг

Те- ма	Назва та зміст роботи	Кіль- кість го- дин
1	<p>Л.1 – Зобов’язальне право як підгалузь господарського права. Поняття і види господарських зобов’язань</p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <p>1. Скласти схему галузей і підгалузей права в Україні із позначенням місця підгалузі права – «Зобов’язальне право» або окремих його інститутів права з обґрунтуванням свого вибору.</p> <p>2. Скласти схеми-порівняння основних складових елементів комплексної галузі права – «Зобов’язальне право» та кількох інших самостійних і комплексних галузей права.</p> <p>3. Скласти схему, в якій перерахувати переваги і недоліки різних способів забезпечення виконання господарських та інших зобов’язань.</p> <p style="text-align: center;">Питання:</p> <p>1. Поняття галузі та підгалузі та інституту господарського права.</p> <p>2. Поняття інституту господарського права.</p> <p>3. Поняття зобов’язань.</p> <p>4. Складові зобов’язального права як комплексної галузі права.</p> <p>5. Легальна класифікація господарських зобов’язань.</p> <p>6. Критерії класифікації доктринальних зобов’язань.</p> <p>7. Характеристика принципів, з дотриманням яких працюють учасники зобов’язальних відносин в Україні.</p> <p>8. Основні та специфічні підстави виникнення господарських зобов’язань.</p> <p>9. Господарсько-правові способи забезпечення виконання</p>	2

	<p>зобов'язань. Правова робота на підприємстві як дієвий спосіб забезпечення виконання господарських зобов'язань.</p> <p>10. Цивільно-правові способи забезпечення виконання зобов'язань.</p> <p style="text-align: center;">Теми рефератів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльно-правова характеристика господарського, цивільного та адміністративного законодавства, яким регулюються зобов'язальні відносини. 2. Публічні та приватні інтереси у зобов'язальних відносинах. 3. Зобов'язальне законодавство країн ЄС, РФ, США, Японії. 4. Гарантії захисту сумлінних суб'єктів господарювання від невиконання зобов'язань контрагентами. 	
2	<p>Л.2 – Учасники зобов'язальних відносин</p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти схему загальних прав і обов'язків суб'єктів господарювання. 2. Скласти схему нормативно-правових актів, якими визначається компетенція суб'єктів господарювання в Україні. Особливу увагу звернути на загальні закони та підзаконні нормативно-правові акти. 3. Скласти схеми класифікації суб'єктів господарювання України за сферами діяльності, за кількістю працюючих, за організаційно-правовими формами, за обсягом компетенції тощо. <p style="text-align: center;">Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття суб'єктів господарського права. 2. Поняття суб'єктів господарювання. 3. Співвідношення між суб'єктами господарського права і суб'єктами господарювання; суб'єктами господарювання та юридичними особами. 4. Правове регулювання діяльності суб'єктів господарським законодавством. 5. Ознаки суб'єктів господарювання. 6. Порядок утворення суб'єктів господарювання. 7. Установчі документи суб'єктів господарювання. 8. Дії державного реєстратора з утворення (реєстрації) суб'єктів господарювання. Участь у цьому процесі Антимонопольного комітету України. 9. Порядок та форми реорганізації суб'єктів господарювання. 10. Порядок ліквідації суб'єктів господарювання. <p style="text-align: center;">Теми рефератів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий статус суб'єктів господарювання у зарубіжних 	4

	<p>країнах.</p> <p>2. Реорганізація суб'єктів господарювання у країнах ЄС.</p> <p>3. Пільгові режими діяльності суб'єктів господарювання в інших країнах.</p> <p>4. Організаційно-правові форми господарювання у США, Японії, КНР, країнах ЄС та СНД.</p>	
3	<p>Л.3 – Договори як підстави виникнення зобов'язань</p> <p style="text-align: center;"><i>Завдання:</i></p> <p>1. Скласти схему класифікаційних ознак та видів господарських договорів за цими ознаками, у тому числі тих, що не були розглянуті у лекції.</p> <p>2. Скласти схему можливих істотних умов для договорів різних видів, у тому числі тих, які не були наведені в якості прикладів у лекції.</p> <p>3. Скласти схему можливих способів укладання господарських договорів.</p> <p style="text-align: center;"><i>Питання:</i></p> <p>1. Поняття договору і господарського договору.</p> <p>2. Поняття істотної умови договору.</p> <p>3. Види істотних умов для різних договорів.</p> <p>4. Реальний і консенсуальний договір.</p> <p>5. Різниця між типовим і примірним договорами.</p> <p>6. Філософія і значення відплатних і безвідплатних договорів.</p> <p>7. Загальний (класичний) порядок укладання договорів.</p> <p>8. Особливості договору приєднання.</p> <p>9. Договори за державним замовленням.</p> <p>10. Закупівля товарів, робіт, послуг за державні кошти.</p> <p style="text-align: center;"><i>Теми рефератів:</i></p> <p>1. Види договорів у Київській Русі, Великому князівстві литовському, у чумацьку добу і в українських містах з магдебурзьким правом.</p> <p>2. Альтернативні класичному способи укладання господарських договорів.</p> <p>3. Договір про приєднання як сучасний важливий договір у різних галузях права.</p> <p>4. Напрями удосконалення законодавства про здійснення державних закупівель.</p> <p>5. Роль договорів, що укладаються на товарних біржах, та розвиток біржової торгівлі у розвинених країнах світу та Україні.</p>	4

4	<p>Л.4 – Господарський договір як підстава виникнення господарських зобов'язань</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти схему видів господарських договорів з їх істотними умовами і зобов'язаннями сторін. 2. Скласти схему функцій господарських договорів. 3. Скласти схему визначень ключових понять лекції із посиланням на їх авторів. <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття публічних зобов'язань. 2. Поняття господарського договору. 3. Порядок укладання господарських договорів. 4. Істотні умови господарського договору. 5. Види господарських договорів. 6. Укладання господарських договорів. 7. Виконання господарських договорів. 8. Способи забезпечення зобов'язань. 9. Умови припинення господарського зобов'язання. 10. Правові наслідки зміни та розірвання господарського договору. <p>Теми рефератів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок укладання господарських договорів за законодавством України та інших країн. 2. Загальний та спрощений порядок укладання господарських договорів. 3. Застосування типових форм договорів у різних сферах господарювання. 4. Істотні умови господарських договорів. 5. Способи забезпечення виконання господарських зобов'язань за різними договорами. 	5
5	<p>Л.5 – Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань між людиною та іншими учасниками зобов'язальних відносин</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти схему можливих видів договорів у цивільному праві. 2. Скласти схему зобов'язань учасників цивільно-правових договорів за різними договорами. 3. Скласти схему-порівняння відносин і зобов'язань учасників усних і письмових цивільно-правових договорів. <p>Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття договору і цивільно-правового договору. 2. Цивільно-правові договори у римському праві. 	3

	<p>3. Види істотних умов для різних цивільно-правових договорів.</p> <p>4. Забезпечення виконання зобов'язань за цивільно-правовими договорами у римському праві.</p> <p>5. Договір дарування.</p> <p>6. Договір позики і позички.</p> <p>7. Договори займу, найму, оренди.</p> <p>8. Договір купівлі-продажу.</p> <p>9. Договір банківського вкладу (депозиту).</p> <p>10. Договір перевезення пасажирів.</p> <p style="text-align: center;">Теми рефератів:</p> <p>1. Види цивільно-правових і господарських договорів у Давньому Римі.</p> <p>2. Розвиток вчень про договір у радянському праві.</p> <p>3. Порівняльно-правова характеристика договорів оренди у цивільно-правовій та господарській сфері.</p> <p>4. Істотні умови різних цивільно-правових договорів.</p> <p>5. Способи забезпечення виконання зобов'язань за цивільно-правовими договорами.</p>	
6	<p>Л.6 – Установчі документи суб'єктів господарювання, на основі яких виникають зобов'язання</p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <p>1. Скласти схему відомостей про суб'єкт господарювання, що містяться в установчих документах.</p> <p>2. Скласти схему можливих зобов'язань суб'єкта господарювання та його органів, що впливають із установчих документів.</p> <p>3. Скласти схему способів захисту прав суб'єкта господарювання завдяки якісному оформленню установчих документів.</p> <p style="text-align: center;">Питання:</p> <p>1. Характеристика установчих документів суб'єктів господарювання.</p> <p>2. Статут.</p> <p>3. Установчий договір.</p> <p>4. Положення про підприємство.</p> <p>5. Відомості про підприємство.</p> <p>6. Порядок оформлення установчих документів на підприємстві.</p> <p>7. Реєстрація установчих документів.</p> <p>8. Порядок внесення змін і доповнень до установчих документів.</p> <p>9. Зобов'язання органів керівництва, визначені установчими документами.</p> <p>10. Правова робота на підприємстві.</p>	2

	<p style="text-align: center;">Теми рефератів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльна характеристика статуту та установчого договору. 2. Еволюція установчих документів суб'єктів господарювання протягом 200 років. 3. Захист від протиправних посягань на підприємство за допомогою установчих документів. 4. Удосконалення законодавства про установчі документи суб'єктів господарювання. 5. Установчі документи суб'єктів господарювання у США та країнах-членах ЄС. 	
7	<p>Л.7 – Інвестиційні зобов'язання</p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти схему - порівняння різних інвестиційних та інноваційних договорів. 2. Скласти схему можливих істотних умов для різних інвестиційних та інноваційних договорів. 3. Скласти схему можливих способів забезпечення виконання зобов'язань інвесторами державою і самими підприємствами-рецепієнтами. <p style="text-align: center;">Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття інвестиційного договору. 2. Поняття та функції договору на здійснення інноваційної діяльності. 3. Суб'єкти інвестиційної діяльності – учасники інвестиційних та інноваційних договорів. 4. Права та обов'язки учасників інвестиційних та інноваційних договорів. 5. Способи укладання інвестиційних та інноваційних договорів. 6. Зміст інвестиційних та інноваційних договорів. 7. Договір на створення і передачу науково-технічної продукції. 8. Особливості договору на капітальне будівництво. 9. Особливості подолання суперечок між учасниками інноваційних та інвестиційних договорів. 10. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання договорів на здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності. <p style="text-align: center;">Теми рефератів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інвестиційні договори про спільну діяльність. 2. Пільги іноземних інвесторів після укладання відповідних договорів. 3. Істотні умови інвестиційних та інноваційних договорів. 4. Форми державного регулювання інвестиційної діяльності. 5. Державні гарантії захисту інвестицій. 	4

8	<p>Л.8 – Zobов'язання із захисту комерційної і банківської таємниці</p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти схему-порівняння комерційної та банківської таємниці. 2. Скласти схеми відомостей, що входять до комерційної та банківської таємниці. Провести їх порівняння. 3. Скласти схему способів захисту комерційної та банківської таємниці. <p style="text-align: center;">Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття комерційної таємниці. 2. Поняття банківської таємниці. 3. Фінансові відомості про підприємство. 4. Відомості про керівників підприємства, їх професійні та ділові якості, особисте життя. 5. Схеми захисту інформації. 6. Інформація з обмеженим доступом на підприємстві. 7. Договори із працівниками про охорону комерційної таємниці. 8. Способи захисту комерційної таємниці. 9. Служба безпеки комерційного банку. 10. Винахід, ноу-хау, промисловий зразок, інформація про які потребує захисту. <p style="text-align: center;">Теми рефератів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Менеджмент українських і європейських банків з питань захисту банківської таємниці. 2. Правові і технічні способи захисту комерційної таємниці. 3. Напрями удосконалення законодавства про захист комерційної і банківської таємниці. 	4
9	<p>Л.9 – Грошові зобов'язання</p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти схему історичної періодизації розвитку грошового обігу у Європі та українських землях. 2. Скласти схему видів готівкових і безготівкових розрахунків. 3. Скласти схему можливих видів грошових зобов'язань. <p style="text-align: center;">Питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття грошового зобов'язання. 2. Розрахунки у гривні та іноземній валюті. 3. Зобов'язання суб'єктів господарювання на валютному ринку. 4. Зобов'язання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. 5. Поняття і види цін (тарифів). 6. Інститут грошових зобов'язань в Україні. 	3

	<p>7. Початок і припинення зобов'язань банківських установ перед клієнтами щодо здійснення платежів.</p> <p>8. Участь банків у грошових зобов'язаннях.</p> <p>9. Готівкові і безготівкові гроші.</p> <p>10. Грошово-кредитна політика держави.</p> <p style="text-align: center;">Теми рефератів:</p> <p>1. Зобов'язання за договором міжнародної купівлі-продажу продукції.</p> <p>2. Розрахунки за допомогою заміників готівкових грошей в Україні.</p> <p>3. Безготівкові гроші як елемент встановлення тотального контролю над світом.</p> <p>4. Федеральна резервна система США як світовий фінансовий гегемон.</p> <p>5. Еволюція грошей в Україні.</p>	
10	<p>Л.10 – Зобов'язання, що виникають на основі договорів лізингу, оренди, концесії, консалтингових договорів</p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <p>1. Скласти схему зобов'язань учасників договорів оренди, лізингу, концесії.</p> <p>2. Скласти схему можливих істотних умов для договорів оренди, лізингу, концесії.</p> <p>3. Скласти схему можливих способів забезпечення виконання за допомогою різних державних органів умов договорів оренди, лізингу, концесії.</p> <p style="text-align: center;">Питання:</p> <p>1. Поняття та особливості договору оренди.</p> <p>2. Поняття та особливості договору лізингу.</p> <p>3. Поняття та особливості договору концесії.</p> <p>4. Договір на надання консультаційних послуг.</p> <p>5. Концесія у сфері ЖКГ і транспорту.</p> <p>6. Зобов'язання сторін за договором передачі у лізинг автомобіля. Участь у договорі комерційного банку.</p> <p>7. Порівняльна характеристика договорів прокату, оренди, лізингу.</p> <p>8. Концесія на відновлення залізних доріг та інфраструктури Донецької залізниці.</p> <p>9. Правовий статус консалтингових компаній.</p> <p>10. Зобов'язання лізингодавця, лізингоотримувача та продавця об'єкта лізингу.</p>	5

	<p style="text-align: center;">Тема рефератів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання договору концесії у Російській імперії у XIX – початку XX століття. 2. Договори лізингу і концесії у США та країнах ЄС. 3. Ефективні приклади використання договору концесії у Західній Україні та Республіці Білорусь. 4. Напрями удосконалення законодавства про лізинг і концесію. 5. Розвиток діяльності консалтингових фірм в Україні. 	
Всього за семестр		36
Разом по дисципліні		36

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними методами навчання є:

Лекція. При викладанні предмету можуть застосовуватись такі види лекцій: вступна, тематична, оглядова, інформаційна, підсумкова (заклучна).

Практичні методи навчання. При викладенні даної дисципліни застосовуються семінарські та практичні заняття.

Навчальними технологіями, що застосовуються для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни є:

- **проблемні лекції** — направлені на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань в ході лекції відіграє активізуючу роль, заставляє студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

-**семінари-дискусії** — передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

-**кейс-метод** (метод аналізу конкретних ситуацій) — дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Таблиця 7 – Оцінювання окремих видів навчальної роботи студента

Вид навчальної роботи	Форми контролю	Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2				
		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
Систематична та активна робота на семінарських та практичних заняттях	Відповіді, виступи на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття.	5	5	5× 2	5× 2	5× 2	5× 2	5× 2	5× 2	5	5
	Результати виконання практичних завдань; активність при обговоренні питань, що винесені на заняття.	5					5				
Виконання модульних (контрольних) завдань	Правильність відповідей на теоретичні питання, виконання практичних завдань	5					5				
Виконання завдань для самостійного опрацювання											
Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, та нормативно-правового забезпечення.	Наявність розгорнутого конспекту лекцій із оглядом нормативно-правового забезпечення за темою.	5					5				

СИСТЕМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня знання студентом теоретичного матеріалу та вміння вирішувати практичні ситуації. Застосовуються такі форми поточного контролю як опитування студентів, вирішення практичних завдань, складання проектів документів.

Після завершення опрацювання тем змістових модулів проводиться контрольна робота, кожен із варіантів якої містить три питання, відповідь на які оцінюється за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно»).

Максимальна оцінка за кожну модульну контрольну роботу складає 10 балів.

Формою *підсумкового контролю* вивчення курсу предмету «Зобов'язальне право» є ПМК. ПМК включає в себе всю суму балів, отриманих студентом під час опрацювання тем змістових модулів та написання модульних контрольних робіт.

Критерії оцінки знань студента:

„*відмінно*” - студент повністю володіє теоретичним матеріалом, знає і правильно застосовує чинне законодавство у сфері господарських відносин, визначає прогалини у ньому, прогнозує його розвиток.

„*добре*” - студент добре володіє теоретичним матеріалом, знає і правильно застосовує чинне законодавство у сфері господарських відносин, визначає прогалини у ньому, прогнозує його розвиток, але допускає незначні помилки чи неточності, які суттєво не впливають на рівень оцінки знань.

„*задовільно*” - студент володіє теоретичним матеріалом, орієнтується в чинному законодавстві у сфері господарських відносин, визначає прогалини у ньому, прогнозує його розвиток, але допускає значні помилки чи неточності.

„*незадовільно*” - студент не володіє теоретичним матеріалом, не орієнтується в чинному законодавстві у сфері господарських відносин.

Загальна підсумкова оцінка за результатами вивчення навчальної дисципліни «Зобов'язальне право» формується як сума балів, отриманих:

- за результатами поточного контролю у формі відповідей та виступів на семінарських заняттях: максимальна сума балів – 40 (5×8);

- за результатами поточного контролю у формі контрольних робіт по завершенню кожного змістового модуля: максимальна сума балів – 20 (10×2);
- за результатами поточного контролю у формі вирішення практичних завдань (ситуацій) (максимальна сума балів – 10 (5×2);
- виконання завдань із самостійної підготовки та участь у наукових конференціях за темами дисципліни «Зобов'язальне право»: максимальна сума балів – 10 балів;
- за результатами поточного контролю у формі складання проектів документів: максимальна сума балів – 5;
- наявності розгорнутого конспекту лекцій із оглядом нормативно-правового забезпечення за темою (максимальна сума балів – 10 (5×2).

Максимальна сума балів – 95.

Додаткові бали у кількості до 5 можуть бути додані до загальної підсумкової оцінки у разі, якщо студент дисципліновано відвідує всі види занять, проявляє активність на семінарських заняттях, займається науковою роботою за предметом навчальної дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Для студентів і магістрантів при підбитті підсумків навчання з дисципліни «Зобов'язальне право» використовується шкала оцінювання, наведена в таблиці 8

Таблиця 8 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття галузі та підгалузі та інституту господарського права.
2. Поняття інституту господарського права.
3. Поняття зобов'язань.
4. Складові зобов'язального права як комплексної галузі права.
5. Легальна класифікація господарських зобов'язань.
6. Критерії класифікації доктринальних зобов'язань.
7. Характеристика принципів, з дотриманням яких працюють учасники зобов'язальних відносин в Україні.
8. Основні та специфічні підстави виникнення господарських зобов'язань.
9. Господарсько-правові способи забезпечення виконання зобов'язань. Правова робота на підприємстві як дієвий спосіб забезпечення виконання господарських зобов'язань.
10. Цивільно-правові способи забезпечення виконання зобов'язань.
11. Поняття суб'єктів господарського права.
12. Поняття суб'єктів господарювання.
13. Співвідношення між суб'єктами господарського права і суб'єктами господарювання; суб'єктами господарювання та юридичними особами.
14. Правове регулювання діяльності суб'єктів господарським законодавством.
15. Ознаки суб'єктів господарювання.
16. Порядок утворення суб'єктів господарювання.
17. Установчі документи суб'єктів господарювання.
18. Дії державного реєстратора з утворення (реєстрації) суб'єктів господарювання. Участь у цьому процесі Антимонопольного комітету України.
19. Порядок та форми реорганізації суб'єктів господарювання.
20. Порядок ліквідації суб'єктів господарювання.
21. Поняття договору і господарського договору.
22. Поняття істотної умови договору.
23. Види істотних умов для різних договорів.
24. Реальний і консенсуальний договір.
25. Різниця між типовим і примірним договорами.
26. Філософія і значення відплатних і безвідплатних договорів.
27. Загальний (класичний) порядок укладання договорів.
28. Особливості договору приєднання.
29. Договори за державним замовленням.
30. Закупівля товарів, робіт, послуг за державні кошти.
31. Поняття публічних зобов'язань.
32. Поняття господарського договору.
33. Порядок укладання господарських договорів.
34. Істотні умови господарського договору.
35. Види господарських договорів.
36. Укладання господарських договорів.
37. Виконання господарських договорів.
38. Способи забезпечення зобов'язань.

39. Умови припинення господарського зобов'язання.
40. Правові наслідки зміни та розірвання господарського договору.
41. Поняття договору і цивільно-правового договору.
42. Цивільно-правові договори у римському праві.
43. Види істотних умов для різних цивільно-правових договорів.
44. Забезпечення виконання зобов'язань за цивільно-правовими договорами у римському праві.
45. Договір дарування.
46. Договір позики і позички.
47. Договори займу, найму, оренди.
48. Договір купівлі-продажу.
49. Договір банківського вкладу (депозиту).
50. Договір перевезення пасажирів.
51. Характеристика установчих документів суб'єктів господарювання.
52. Статут.
53. Установчий договір.
54. Положення про підприємство.
55. Відомості про підприємство.
56. Порядок оформлення установчих документів на підприємстві.
57. Реєстрація установчих документів.
58. Порядок внесення змін і доповнень до установчих документів.
59. Зобов'язання органів керівництва, визначені установчими документами.
60. Правова робота на підприємстві.
61. Поняття інвестиційного договору.
62. Поняття та функції договору на здійснення інноваційної діяльності.
63. Суб'єкти інвестиційної діяльності – учасники інвестиційних та інноваційних договорів.
64. Права та обов'язки учасників інвестиційних та інноваційних договорів.
65. Способи укладання інвестиційних та інноваційних договорів.
66. Зміст інвестиційних та інноваційних договорів.
67. Договір на створення і передачу науково-технічної продукції.
68. Особливості договору на капітальне будівництво.
69. Особливості подолання суперечок між учасниками інноваційних та інвестиційних договорів.
70. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання договорів на здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності.
71. Поняття комерційної таємниці.
72. Поняття банківської таємниці.
73. Фінансові відомості про підприємство.
74. Відомості про керівників підприємства, їх професійні та ділові якості, особисте життя.
75. Схеми захисту інформації.
76. Інформація з обмеженим доступом на підприємстві.
77. Договори із працівниками про охорону комерційної таємниці.
78. Способи захисту комерційної таємниці.
79. Служба безпеки комерційного банку.

80. Винахід, ноу-хау, промисловий зразок, інформація про які потребує захисту.
81. Поняття грошового зобов'язання.
82. Розрахунки у гривні та іноземній валюті.
83. Зобов'язання суб'єктів господарювання на валютному ринку.
84. Зобов'язання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
85. Поняття і види цін (тарифів).
86. Інститут грошових зобов'язань в Україні.
87. Початок і припинення зобов'язань банківських установ перед клієнтами щодо здійснення платежів.
88. Участь банків у грошових зобов'язаннях.
89. Готівкові і безготівкові гроші.
90. Грошово-кредитна політика держави.
91. Поняття та особливості договору оренди.
92. Поняття та особливості договору лізингу.
93. Поняття та особливості договору концесії.
94. Договір на надання консультаційних послуг.
95. Концесія у сфері ЖКГ і транспорту.
96. Зобов'язання сторін за договором передачі у лізинг автомобіля. Участь у договорі комерційного банку.
97. Порівняльна характеристика договорів прокату, оренди, лізингу.
98. Концесія на відновлення залізних доріг та інфраструктури Донецької залізниці.
99. Правовий статус консалтингових компаній.
100. Зобов'язання лізингодавця, лізингоотримувача та продавця об'єкта лізингу.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Зобов'язальне право: методичні вказівки для самостійної роботи та практичних і семінарських занять / уклад. Б.В. Дерев'янку; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 46 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Таблиця – 10 Рекомендована література

№ пор.	Бібліографічне описання	Кількість примір.	УДК
Базова література			
1	Господарське право України: підручник / Мін-во освіти і науки України, Нац. юр. академія України ім. Я. Мудрого; ред. В. М. Гайворонський. – Х.: Право, 2005. – 384 с.	24	346(477) (075.8)
2	Несинова С.В. Господарське право України: навчальний посібник/ С. В. Несинова, В. С. Воронко, Т. С. Чебикіна ; ред. С. В. Несинова; Дніпропетровський університет економіки та права імені Альфреда Нобеля. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 564 с.	20	346(477) (075.8) Н 55
3	Господарське право: підручник / В. С. Щербина; Мін-во освіти і науки України. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2007. - 656 с.	25	346(477) (075.8)
Допоміжна література			
5	Пугинский Б.И. Коммерческое право России / Б. И. Пугинский. - М.: Юрайт, 2000. - 314 с.	3	347.7 (470)
6	Правове регулювання господарських відносин за участю промислових підприємств: підручник / Нац. юр. академія України ім. Я. Мудрого; ред. В. М. Гайворонський. – Х.: Право, 2000. – 288 с.	2	346.5 (075.8) Пр 68
7	Мамутов В.К. Господарче право зарубіжних країн: підручник / В. К. Мамутов, О. О. Чувпило. - К.: Ділова Україна, 1996. – 352 с.	49	346(100) (075.4) Мам 22
8	Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності: навчальний посібник / В. В. Луць; Прикарпатський ун-т ім.В.С.Стефаника. - 2-е вид., стереот. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 560 с.	1	347.44334 .72(075.8)
9	Иванова Г.А. Хозяйственное право: конспект лекций / Г. А. Иванова. - СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000. – 96 с.	5	346 (042)
10	Господарське право: практикум / КНУ ім. Т. Г. Шевченка; ред. В. С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 320 с.	1	346 (076.5)

**ОСНОВНА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА ДО УСІХ ТЕМ КУРСУ
«ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО»:**

1. Беляневич О.А. Господарський договір та способи його укладання. – К.: Наукова думка. – 2002. – 279 с.
2. Zobov'язальне право: теорія і практика. Навч. посібн. для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів / О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова, В.В. Луць та інші; За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 912 с.
3. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга вторая: Договоры о передаче имущества. Изд. 3-е, стереотипное. – М.: «Статут», 2001. – 800 с.
4. Боднар Т.В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 272 с.
5. Довгерт А. С. Поняття та основні види зобов'язань за спільною діяльністю. Договір простого товариства. Установчі договори. // Цивільне право України/ Підручник: Кн.2 / Д. В. Боброва, О. В. Дзера, А. С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 640 с.
6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Кол. авт.: Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В.С. Щербина та ін.; За заг. ред. В.К. Мамутова. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 688 с.
7. Мілаш В. С. Господарське право : Курс лекцій : у 2-х ч. — Ч. 1. — Х.: Право, 2008. — 496 с.
8. Господарське право: підручник у 2 ч. — Ч. 1. [В. Ф. Опришко, Н. С. Хатнюк, Н. А. Фукс та ін.]; за заг. ред. В. Ф. Опришка та Н. С. Хатнюк. — К.: КНЕУ, 2011. — 507 с.
9. Господарське право: підручник у 2 ч. — Ч.2. [В. Ф. Опришко, Н. С. Хатнюк, Н. А. Фукс та ін.]; за заг. ред. В. Ф. Опришка та Н. С. Хатнюк. — К.: КНЕУ, 2011. — 501 с.
10. Теньков С.О. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України. – К.: Вид-во А.С.К., 2004. – 586 с.
11. Хозяйственный кодекс Украины: Комментарий. / под ред. Н.А. Саниахметовой. – Изд. второе. – Х.: ООО «Одиссей», 2005. – 896 с.
12. Господарський кодекс України: Науково-практичний коментар / О.І. Харитонова, Є.О. Харитонов, В.М. Коссак та ін.; За ред. О.І. Харитонової. – Х.: Одиссей, 2006. – 832 с.
13. Хозяйственный кодекс Украины: Науч.-практ. коммент. / Под общ. ред. А.Г. Бобковой. Х.: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008. – 1296 с.
14. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: 2-е вид., перероб. і допов. / За заг. ред. Г.Л. Знаменського, В.С. Щербини; Кол. авт.: О.А. Беляневич, О.М. Вінник, В.С. Щербина та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
15. Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, В.В. Хахулин и др.; под ред. Мамутова В.К. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 912 с.
16. Господарське право: Навч. посібник у схемах і таблицях / За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Шелухіна М.Л. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 616 с.

17. Саниахметова Н.А. Предпринимательское (хозяйственное) право Украины: Учебник. – Х.: Одиссей, 2005. – 800 с.
18. Вінник О.М. Господарське право: Курс лекцій. – К.: Атіка, 2004. – 624 с.
19. Господарське право: Навч. посібник / Жук Л.А., Жук І.Л., Неживець О.М. – К.: Кондор, 2003. – 400 с.
20. Господарське право України: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М.К. Галянтич, С.М. Грудницька, О.М. Міхатуліна та ін. – К.: МАУП, 2005. – 424 с.
21. Булгакова І.В. Господарське право України: Навч. посіб. – К.: Прецедент, 2006. – 346 с.
22. Щербина В.С. Господарське право: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 656 с.
23. Хозяйственное право Украины: Учебник / Под ред. А.С. Васильева, О.П. Подцерковного. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х.: ООО «Одиссей», 2006. – 2005. – 496 с.
24. Пилипенко А.Я., Щербина В.С. Основи господарського права України: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 1995. – 204 с.
25. Підприємницьке право: Підручн. / За ред. О.В. Старцева. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Істина, 2005. – 600 с.
26. Саниахметова Н.О. Підприємницьке право: Суб'єкти підприємництва. Кредитування. Оренда. Лізинг. Зовнішньоекономічна діяльність. Інвестиції. Антимонопольне законодавство. Захист від недобросовісної конкуренції. Реклама: Навч. Посібник. – К.: А.С.К., 2001. – 704 с.
27. Хозяйственное право: Учебное пособие / Под общей ред. проф. Н.А. Саниахметовой. – Х.: «Одиссей», 2004. – 640 с.
28. Смолин Г. В. Господарське право України. Загальна частина: Навч. посібник. — Львів: Ліга-Прес, 2008. — 372 с.

ДОДАТКОВА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА ТА ЛІТЕРАТУРА ДО ОКРЕМИХ ТЕМ КУРСУ:

29. Господарське право: Навчальний посібник. Спеціальна частина. // Під ред. О.П. Віхрова. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – 344 с.
30. Васильев С.В. Хозяйственное судопроизводство Украины: Учебное пособие. 2-е изд., перераб. и доп. – Х.: Эспада, 2004. – 408 с.
31. Вінник О.М. Інвестиційне право: Навч. посібник. – К.: Атіка, 2000. – 264 с.
32. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навчальний посібник / За ред. проф. Щербини В.С. – К.: Атіка, 2000. – 544 с.
33. Деревянко Б.В. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності : навч. посібник / Б.В. Деревянко ; МВС України, Донецький юридичний інститут. — Донецьк : Видавничий дім «Кальміус», 2012. — 204 с.
34. Жорнокуй Ю.М. Инвестиционное право: Учебное пособие. – Х.: ООО «Прометей-Прес», 2005. – 224 с.
35. Кибенко Е.Р. Корпоративное право Украины: Учеб. пособие. – Х.: Эспада, 2001. – 287 с.
36. Олейник О.М. Основы банковского права. – М.: Юрист, 1999 – 424 с.

37. Основы немецкого торгового и хозяйственного права = Grundzüge des deutschen Handels- und Wirtschaftsrechts. – М.: БЕК, 1995. – 288 с.
38. Транспортне право України: Навч. посібник / Е.Ф. Демський, В.К. Гіжевський, С.Е. Демський, А.В. Мілашевич; За заг. ред. В.К. Гіжевського. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 416 с.
39. Шершеневич Г.Ф. Конкурсный процесс. – М.: Статут, 2000. – 476 с.
40. Шершеневич Г.Ф. Курс торгового права. – Т. 4: Торговый процесс. Конкурсный процесс. – М.: Изд. братьев Башмаковых, 1912. – 596 с.

ОСНОВНА НАУКОВА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА З КУРСУ:

1. Подцерковний О. П. Грошові зобов'язання учасників господарських відносин : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.04 / Подцерковний Олег Петрович. — Одеса, 2006. — 527 с.
2. Боднар Т.В. Теоретичні проблеми виконання договірних зобов'язань (цивільно-правовий аспект) : дис. ... докт. юрид. наук 12.00.03. — Київ, 2005. — 442 с.
3. Ткачук А.Л. Значення вини у відносинах відповідальності за порушення договірних зобов'язань: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. — Одеса, 2002. — 236 с.
4. Загорулько О.А. Заклад як речевий засіб забезпечення виконання зобов'язань: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 1997. — 20 с.
5. Шкрум Т.С. Застава як речово-правовий спосіб забезпечення зобов'язань за законодавством України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київ. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 1996. — 28 с.
6. Безклубий І. Про предмет грошового зобов'язання // Право України. — 2003. — № 10. — С. 60—64.
7. Беляневич О.А. Господарське зобов'язання: поняття та види // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Спецвипуск. — К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005., Т.І. — С. 320—324.
8. Берестова І. Суб'єктивне ставлення контрагентів у зобов'язаннях з безпідставного збагачення // Підприємництво, господарство і право. — 2002. — № 12. — С. 17—19.
9. Боднар Т.В. Договірні зобов'язання як категорія цивільного права // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Випуск 61. — 2004. — С. 73—75.
10. Боднар Т.В. Суб'єкти виконання договірної зобов'язання // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 6. — С. 28—31.
11. Віхров О. Роль і місце організаційно-господарських зобов'язань у сучасній економіці // Право України. — 2004. — № 4. — С. 53—56.
12. Віхров О. П. Організаційно-господарські зобов'язання з ліцензування господарської діяльності / О. П. Віхров // Часопис Київського університету права. — 2011. — № 1. — С. 158—161.
13. Віхров О.П. Господарський кодекс України і теорія господарських зобов'язань // Економіка та право. — 2003. — № 2. — С. 54—58.
14. Жаров В., Шевелева Т. Шлях до Світової організації торгівлі: чи готова Україна

- виконувати зобов'язання у сфері охорони інтелектуальної власності? // Інтелектуальна власність. — 2001. — № 8. — С. 3—5.
- 15.Кисіль С. Лізинг як специфічний вид цивільно-правових зобов'язань // Підприємництво, господарство і право. — 2000. — № 4. — С. 21—26.
- 16.Кисіль С. Лізинг як специфічний вид цивільно-правових зобов'язань // Підприємництво, господарство і право. — 2000. — № 5. — С. 23—30.
- 17.Кисіль С. Лізинг як специфічний вид цивільно-правових зобов'язань // Підприємництво, господарство і право. — 2000. — № 6. — С. 12—15.
- 18.Коломієць Н. Становлення господарського зобов'язання як правової категорії // Право України. — 2006. — № 4. — С. 48—52.
- 19.Коссак В.М. Співвідношення категорій «розірвання» та «припинення» договірних зобов'язань // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. — 2002. — С. 34—36.
- 20.Кучеренко І.М. Передача зобов'язань при ліквідації юридичної особи // Вісник Запорізького юридичного інституту: Зб. наук. пр. — Запоріжжя: МВС України. — 2000. — № 3. — С. 61—65.
- 21.Осетинська Г. А. Проблеми визначення класифікаційних критеріїв відмежування зобов'язань з надання послуг та поділу їх на види / Г. А. Осетинська // Вісник господарського судочинства. — 2004. — № 2. — С. 251—256.
- 22.Подцерковний О.П. Правова природа мір відповідальності за прострочення виконання боржником грошового зобов'язання // Вісник господарського судочинства. — 2005. — № 4. — С. 164—170.
- 23.Сібільов М. Динаміка договірних зобов'язань після їх виникнення // Вісник Академії правових наук України. — 2005. — № 1 (40). — С. 79—88.
- 24.Федорченко Н.В. Загальні проблеми зобов'язань по наданню послуг // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. — 2002. — Вип. 17. — С. 237—242.

Інформаційні ресурси

1. Інституційний депозитарій Української академії банківської справи Національного банку України. – Режим доступу:<http://dspace.uabs.edu.ua/>
2. Сервер пошукової системи «Законодавство України». – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua/>

Навчально-методичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ
«ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО»
*(для магістрантів спеціальності «Правознавство»
усіх форм навчання)*

Укладач **Деревянко Богдан Володимирович**

Редактор **Б.В. Деревянко**

Комп'ютерна
верстка **Б.В. Деревянко**

Підписано до друку . Формат . Папір фінський.
Друк лазерний. Обл.-вид. арк. . Тираж 100 прим. Зам. № .